

Viri Clarissimi Georgii Adolphi Succowii ... Solemnem Disputationem
De Analysi Chemica Aqvarvm Ienensivm Die IX. Sept. MDCCLXXII Pro
Gradu Doctoris Defendendam Indicit Ernestvs Godofredvs Baldinger ...
Praemittvntvr Observationes De Morbis Ex Metastasi Lactis In Puerperis.
Observationes de morbis ex metastasi lactis in puerperis

Ienae

4028557-1

Baldinger, Ernst Gottfried

4 Diss.Med.30(58)

https://collections.thulb.uni-jena.de/receive/HisBest_cbu_00035692

urn:nbn:de:urmel-4fd2c64d-5985-4007-be5b-de277e879060-00020999-018

Lizenz: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

58.
57.

VIRI CLARISSIMI
GEORGII ADOLPHI SUCCOWII
IENENSIS
MEDICINAE DOCTORANDI
SOLEMNEM DISPUTATIONEM
DE
ANALYSI CHEMICA
AQVARVM IENENSIVM

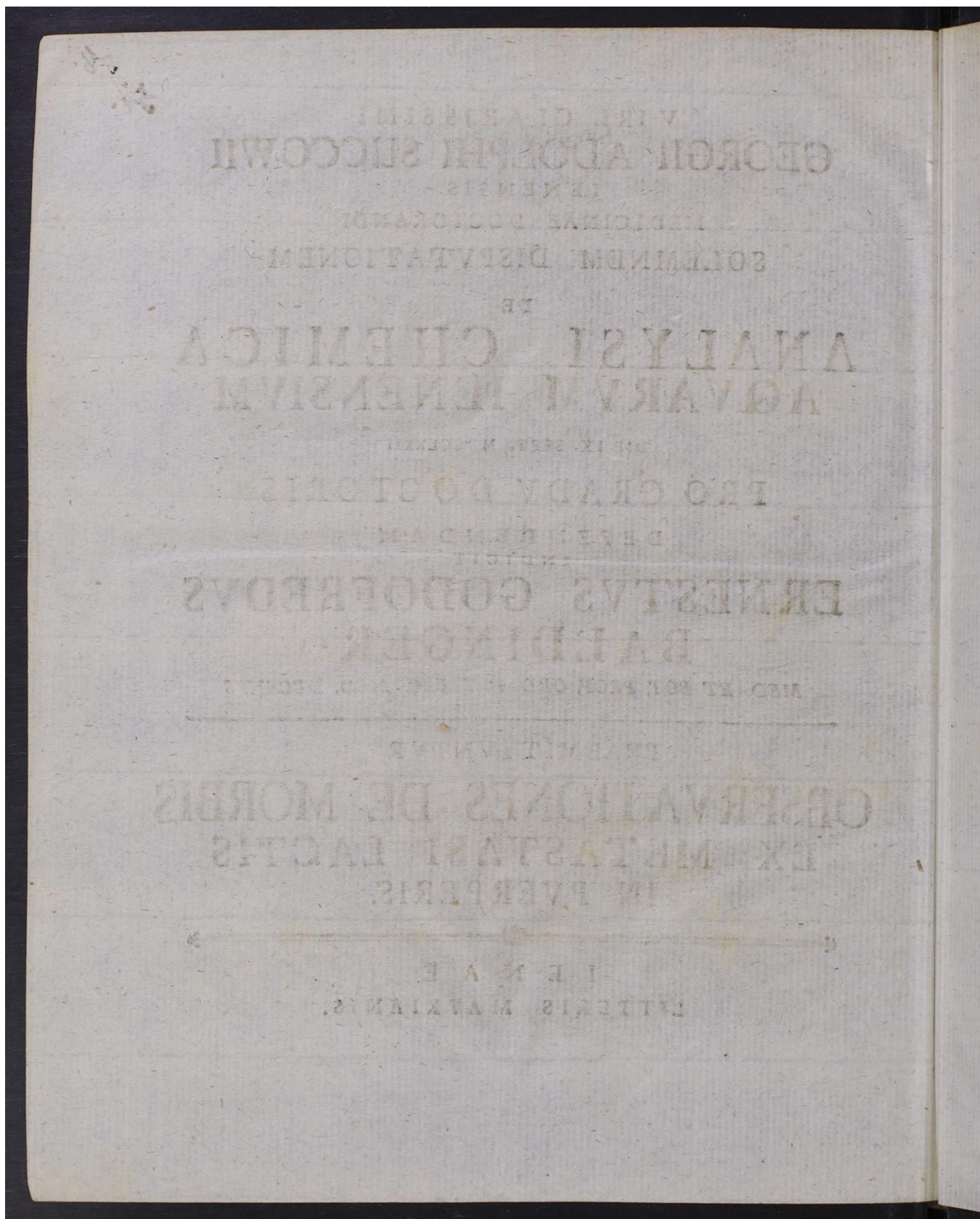
DIE IX. SEPT. MDCCLXXII
PRO GRADV DOCTORIS
DEFENDENDAM
INDICIT
ERNESTVS GODOFREDVS
BALDINGER

MED. ET BOT. PROF. ORD. H. T. FAC. MED. DECANVS

PRAEMITTUNTUR
OBSERVATIONES DE MORBIS
EX METASTASI LACTIS
IN PVERPERIS.

I E N A E
LITTERIS MAVKIANIS.

urn:nbn:de:urmel-4fd2c64d-5985-4007-be5b-de277e879060-00020999-018

urn:nbn:de:urmel-4fd2c64d-5985-4007-be5b-de277e879060-00020999-020

Lactis metastasin, puerperis familiarem, egregio nuper libello pertractavit *Exc. IAEGER* *), in quo vberiori etiam sermone historia de metastasi lactis legitur. Succincte quoque illam tradidit *Cl. SCHLEGELIUS* **), nunc apud Longofalissenses medicus doctissimus. Eam vero doctrinam, quam excultam *Ill. SWIETENIUS* et *Perill. HALLERVS*, consentientibus omnibus, inter veritates receperant *), nuper demum impugnauit *Ill. MECKELIUS* ***), vir mea laude maior, atque a vero alienam prorsus edixit. Sic autem fermocinatur Vir amabilis, tot tantisque inuentis, quibus fabricae humani corporis cognitionem ditauit, clarus: lac perpetuo in sano etiam nutricis statu resorberi; esse chylum et humorem sanum; hinc nulla ratione hanc lactis resorptionem noxiam fieri posse: sympto-

2 2

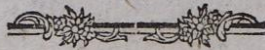
*) *Diff. de metastasi lactis. Tubing. 1770.*

**) *Diff. de metastasi in morbis. Ien. 1771. pag. 48. sequ.*

**) Ille, *Commentariorum* Tom. IV. hic, passim in *Opere immortali physiologico.*

**) In libello *de finibus venar. Lymphar. Berol. 1772. 8vo p. 56. §. 16.*

IV

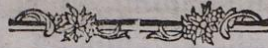

symptomata vero, quae vulgo morbosae lactis resorptioni tribuuntur, ab aliis oriri caussis, ex quibus lactis defectus in mammis simul explicandus. Nuperrime omnium *Magnif. ROSE*, Academiae Lipsiensis decus, in binis a se editis programmatibus, *de lacte oberrante* *), sententiam dixit. Pro ea, qua inter eruditos uti licet, sentiendi libertate, candide nunc ego dicam, quid verum aut verosimile saltem mihi videatur. Narrabo prius, quid ipse observauerim, deinceps vero rationes subiungam, quibus persuasus sim, a lactis gurgite, nec ab aliis caussis, ut ait *ILL. MECKELIUS*, explicanda venire graua puerperarum symptomata, deliria inprimis, febres, inflammationes, abscessus, maniam, melancholiam, paralyses, phthises et mortem denique.

Contigit Longofalissae, anno *C1810CCCLXVII*. mense Aprili, ut *Greimia*, Ianionis vxor, puerum felici et facili partu enixa, in initiis statim huius puerperii (antea iam aliquot liberorum mater), ex iracundia forte et nimio lecti calore, in grauem incideret morbum. Mulier erat torosa et lacertosa, procerioris staturae, sana ceteroquin et vegeta satis. At nunc, quae mammosa erat, ingentem utriusque mammae tumorem experitur, et cum intumescencia mammarum horrida, summam duritiem. Protinus vehementer delirare incipit et in furorem audacem incidit, more phreneticorum, atque conuellitur fortiter. Mirum omnino videbatur, mulierem e sorte plebis, inter deliria cachinnum tollere, modo risum edere, et loquacissimam, dies noctesque vigilem, modo versus componere, quasi poetice edocta esset, modo vero cantare carmina. Instituta fuit venae sectio; adhibita fuere clysmata, eademque saepius repetita;

cata-

*) Alterum d. XIX. Iun. alterum d. X. Iul. h. a. publicatum.

cataplasmata mammis adplicata, furis epispastica e fermento panis acido; laxantia leniora aliquoties propinata: quibus demum effectum est, ut tumor mammarum durus, ardens admodum atque rubens, emolliiri inciperet. Tandem pusoriebatur; tumore vero iusto tempore scalpello inciso, ingens puris copia effluerat: quotidie ex arte instituta deligatione. Quam primum orta erat puris copia, atque ex inciso tumore emollito decenter effluebat; delirium audax et furiosum sedatum fuit, et iterum puerpera conualuit, quae ad hunc diem usque integra sanitate fruitur.

Eodem anno atque mense, Tonnae, CATTERFELDIA, Vxor cubicularii Serenissimi Principis WILHELMI, primipara, idem triste experitur fatum. Ex terrore nimirum delicatioris corporis haec mulier, cui sensibile admodum esset nervorum genus et gracilis membrorum compages, insignem primo duritiem oriri sentit in utraque mamilla, superuenit dolor et febris atque difficultas respirandi, nec non triste, taciturnum, melancholicoque simile delirium. Omni licet studio coaguli lactis in mammis discussionem tentarem; inueni tamen haud sufficere artis auxilia. Nulla enim ratione obtinere potui, ut vel emollito saltem, si non resoluta tumore praeduro, lactare valeret pusionem. Frustra tentatis omnibus, in dies creuit morbi vigor, symptomatumque firma. Euanuit equidem febris inflammatoria, pus etiam fuit in mamma natum; sed extussire nunc ex pulmonibus coepit magna quotidie copia, lacti simillimum quid, et ab indole puris in pulmonibus nati omnino alienum. Excretio haec magis in dies augetur, donec tabida fieret mulier, et cum contabescencia summa corporis, extremum ei instaret vitae periculum. Nunquam cessauerat melancholia; sed semper timida, atque pallida, vix insistere poterat talo, tremore singula membra percel-

a 3

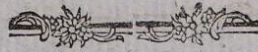
lente,

lente. Vigiliae nocturnae ex morbo; sicca ceteroquin, si excretionem illam ex pulmonibus exceperis, tabes corporis, adeo vitae vires consumferant, ut mense Augusto eiusdem anni, placide exspiraret animam. Non potui precibus meis obtinere a cognatis, ut corporis exanimati membra cultro discindi permitterent; sed maluerunt amatam coniugem atque cognatam, sine crudeli illa, ut putabant, laminatione sepeliri: quemadmodum fert hominum vulgarium opinio.

At nunc me conuerto ad caussarum disquisitionem. Et primo quidem notari meretur observatio illa, quae quotidianis exemplis confirmatur: iracundiam nutricum lac illico immutare. Quis etenim nescit, punctiones statim convulsiones pati, simulac fugunt lac ex mammis nutricis iratae? Si igitur, quod negari nequit, tanta est lactis corrupti, ex iracundia vel terrore, potestas in nervos infantum: cur non aequè possit nocere nervis nutricis, equidem haud perspicio. Lac ita vitiatum et corruptum ab animi pathematibus, nervis nutricis et infantis pariter infensum est. Coagula illa lactis in mammis a caussis saepe externis oriuntur, v. c. a mammarum contrectatione, manibus minus blande admotis; ab aëre frigido mammis admissio; a suctione infantis valida: saepeque tumor in mammis nutricum sistit morbum primum, et ex induratione nunc morbose glandularum, lactisque stagnantis condensatione, accenditur tandem febris.

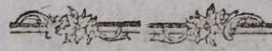
Non nego quidem, fieri posse nonnunquam, ut in febre vehementiori oriatur in mammis lactis defectus; sed is lactis defectus non semper oritur ex alio morbo praegresso, aut tanquam symptoma, quod cum aliis symptomatibus simul sumtis morbi naturam et indolem constituit. Saepe nimirum, repeto, ex caussis singularibus, nullo

nullo vitio in corpore oberrante, in mammis tantum particularis, vt vocant pathologi, oritur morbus, et mora temporis superuenit morbus vniuersalis, totum afficiens corpus. Tunc, quia praecluditur lacti via, illud posse nocere, credo. Et nocere quidem, propter nimiam vasorum repletionem, inque aliena loca effusionem, ac denique, quae sponte sequitur, corruptionem. Est enimvero lac succus nostri corporis, et in statu sano resorbetur etiam ex parte, iterumque sanguini admiscetur. Vero itaque simile visum est, resorptionem eius nocere non posse. Multa attamen sunt, quae prohibent, quo minus ego his persuaderi patiar. Nam sanguis ipse, quo carere homo plane nequit, et a cuius qualitate sana, vita hominis ac sanitas pendet, nocet nihilominus, si nimia copia distendit vasa, et statim tunc vitium contrahit. Idem de nimia lactis copia, vasa nimis distendente, dicendum est. Lac simillimum quidem humoribus nostris, nam chylus est, cui magna in copia humores nostri corporis admisti sunt. Diu vero et chylum et lac sanguini permista fluere per vasa, immortalis HALLERVS, in opere physiologico, iam dudum probauit. Hincetiam saepe lac e vena secta effluxit*). Doctrina attamen, quam idem Vir eximius atque gentium doctor, de tela cellulosa primus omnium, cum in Georgia Augusta doceret, nobiscum communicauit, abunde satis declarat, contingere posse, vt in hanc telam cellulosam fiat larga lactis et chyli etiam effusio**), sicut in eandem telam nonnunquam effunduntur: sanguis, pus, vrina,

*) Est penes me diss. MICH. SENNERTI, sist. casum geminum lactis e vena apertaeducti. Vit. 1670.

**) Chylum bene elaboratum, cum vrina intime mixtum, minxit Thomaeponti, prope Longosalsam, vir quidam obesus; obseruante illud C. STOELLERO, qui me testem fecit huius obseruationis.

na, bilis, cet. Fieri ergo possunt metastases lactis; nec legibus repugnat oeconomiae animalis, colligi in hac illaue cauitate corporis ingentem lactis copiam. Quodsi igitur, lac effundi, vero est simillimum; consequitur, etiam ex hydrope lacteo, ut vocant, symptomata grauiora posse oriri. Dixere PVZOSIVS, LEVRETUS, aliique multi, inuenisse se colluuiem lactis, modo in his, modo in illis corporis humani cauitatibus. Immensum sane errassent hi Viri, Artisque obstetriciae celeberrimi magistri, si non didicissent lac distingere a pure in illis locis genito. Sit igitur, ex mea saltem sententia, fides obseruationibus illis, donec scrutinio edocti simus, non lac, sed omnino pus fuisse, quod ii viderant. Ex ore magnorum in arte nostra virorum scio, eos saepius mictum lacteum post metastasin lactis vidisse. Lac itaque, ut bene expressit *Magnif. ROSE*, oberrat, et modo excernitur alio in loco, sicut menstruum profluuium sanguinis, modo alicubi colligitur, accumulatur; corrumpitur, obstruit, irritat, et hac ratione multorum morborum fit causa.

Plura dicerem; sed commendandus est Vir Clarissimus:

GEORGIUS ADOLPHVS SVCCOW

IENENSIS

honorum Doctoris in arte nostra candidatus dignissimus. Eum de se ipso dicentem, suis verbis, audiamus:

Natus

Natus sum ego GEORGIUS ADOLPHUS SVCCOWIVS Ienae, Anno millesimo septingentesimo quinquagesimo primo, V. Calend. Februarii, matre, iam inter coelites triumphante, ex stirpe DARIESII; patre autem, in Alma hacce Academia Physices Professore, et a Consiliis Camerae Ducis Serenissimae Vinariensis adscripto. Praecipua dilectissimorum parentum in eo posita erat cura, ut primis ab annis Christianae religionis imbuerer fundamentis, aliisque, quibus iuuenilis aetas formari atque institui solet, disciplinis. Ad maturiores autem cum peruenirem annos, A. CIOCCCLXI. Cl. NOLDENIVS, in Gymnasio Vinariensi Conrektor, cognatus carissimus, beati fratris, meique dirigendam educationem in se suscepit, cuius, et matris dulcissimae sororis, in nos humanitatem, si maximis efferrem laudibus, nunquam tamen pro ea debitas persolvere gratias possem. Eruebar in hoc illustri gymnasio, imprimis NOLDENII atque b. FRICKII institutione: nihil autem ex Cl. CARPOVII praelectionibus hausi, cum ex secundo huius gymnasii discen-
tium ordine, post quinque annorum spatium praeterlapsum, ad Academiam huiusmodi reuerterem. Tenerioribus iam annis, Rect. Perill. DARIESIO, in civium academicorum numerum receptus, statim studia mea dirigebam ad sacras litteras, quibus cognati mei, inuita licet, me dicauerant, Minerua. Eum in finem Ill. WALCHII frequentabam praelectiones in Nouum Testamentum exegeticas atque philologicas, quibus linguarum orientalium studium adiungebam, non
b
satis

satis a me adhuc excultum. Priuata simul fruebar institutione Con-
filiarii à Commerciis FISCHERI, fama sua celeberrimi domus-
que nostrae dilectissimi, in politioris eloquentiae stilique cultura. Se-
quente autem semestri signum dedi huic proposito, et disciplinis me
sacraui salutaribus. Primis horum studiorum temporibus, Parente
Venerando duce, mathematicis, physicis atque chemicis disciplinis
occupabar, in quibus cum primas duxissem lineas, ceteras frequen-
tavi scholas philosophicas, ex iisque, logicas imprimis Ill. POLZII
institutiones; methaphysicas autem, moralium et iuris naturae, Ill.
HENNINGII. In disciplinis elegantioribus Ill. WALCHIVM
praeceptorem veneror, in collegio nimirum stili cultioris et archae-
ologiae; cuius quoque Viri interfui institutionibus in historiam na-
turalem elegantissimis. Praemissis his disciplinis auxiliatricibus, ad
ipsam properavi medicorum scholam, et in disciplinis physiologicis,
pathologicis, semioticis, nec non in praxi clinica atque chemia, Se-
nioris Inchytae Facultatis NICOLAI Illustris praelectiones frequen-
tavi, cuius Viri singularem plane mihi concessam aegros inuisendi
veniam, et reliquum etiam eximiam humanitatem ac benevolentiam,
nullis vnquam encomiis pro merito satis concelebrare possum. In
institutionibus medicis b. FASELIVM et Ill. nunc TRVHARDVM
audiui; in disciplinis chirurgicis vero, praelectionibus atque opera-
tionibus b. KALTSCHMIEDII adsui, cuius quoque frequentavi
anatomicas demonstrationes et practicas institutiones. Tunc tem-
poris

poris nouum Academia, aduentu Excellentissimi BALDINGERI, naſta erat ornamentum, ſcuius, ſi nunc praeconis ſuſtinerem ſpartam, nulla tamen vnquam dexteritate abſoluerem laudes. Eiusdem Viri litterarias elegantiffimas praelectiones tanta cum voluptate frequentauim, quantam dein ex Ipfius institutione in botanicis, materia medica, pathologia et praxi, ſemper ſenſi vberiffimam. Haud minora quoque ſunt, quae Excellentiffimo NEUBAUERO debeo, ex cuius dexterrima in diſciplinis anatomicis manuſductione, ea tandem haurire potui, quae, ob minus frequentes prioribus annis cadauerum ſectiones, vix ac ne vix quidem aſſecuturus fuiſſem. Contigit mihi feliciter huius Viri adeſſe exactiſſimis demonſtrationibus, praelectionibus in artem obſetriciam, et nuperrime adhuc institutionibus angiologicis. Multa etiam ſunt, quae debeo Excellentiffimo MAYERO et b. RICKMANNO, quorum ſub praefidio, magno meo cum fruſtu, diſputatoria frequentauim exercitia. Tandem in diſciplinis mechanicis, architectonicis atque oeconomicis, priuatiſſimas Parentis Venerandi, vicibus repetitis, audiui praelectiones.

Haec ſunt, quae communicauit Ipſe. Finito ſtudiorum curriculo, petiit nuper ab Ordine noſtro, vt Eum ad conſueta examina, pro conſequenda Doctoris dignitate, admitteret. Reſpondit vero appoſite et prompte ad quaefiones propoſitas, vt ſatiſfaceret abunde deſiderio noſtro. Quare, ab Ordine noſtro nunc virtutis et laboris prae-

b 2

mia

mia exspectat merita. Disputabit autem die IX. Sept. praeside Ill. NICOLAI, Ordinis nostri Seniore Venerabili: *de Analyfi chemica aquarum Ienensium*; atque meum nunc est, rogare, vt Magnificus Academiae Rector, Patres Conscripti, Professores Celeberrimi, et Ciues Academiae nostrae omnium ordinum ac dignitatum, hunc actum solemnem praesentes condecorare velint: quod Ordinis mei et Clar. Candidati, nomine iterum atque iterum decenter peto. — P. P. sub sigillo Ordin. nostri. Ienae, d. VIII. Sept.

CIDIDCCCLXXII.

urn:nbn:de:urmel-4fd2c64d-5985-4007-be5b-de277e879060-00020999-124